

Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 21 januari 2019, nr. 2019-0000000659, houdende wijziging van de Kiesregeling en de Tijdelijke experimentenregeling centrale stemopneming in verband met de vereenvoudiging van stemmen vanuit het buitenland en de elektronische openbaarmaking van de processen-verbaal van de stembureaus en van de opgaven van de burgemeesters van de aantallen in de gemeente uitgebrachte stemmen

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Gelet op de artikelen M 6, tweede lid, N 10, derde lid, N 11, vijfde lid, O 3, derde lid, P 22, derde lid, T 11, vijfde lid, U 16, eerste lid, en V 9, tweede lid, van de Kieswet, en artikel 41, tweede lid, van het Tijdelijk experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming;

Besluit:

ARTIKEL I

In de bijlage bij artikel 1 van de Kiesregeling worden de modellen M 6-1, M 6-2, N 10-1, N 10-2a, N 10-2b, N 11, O 3, P 22-1, P 22-2, T 11, U 16 en V 9 vervangen door de gelijknamige modellen die in de bijlage bij deze regeling zijn opgenomen.

ARTIKEL II

In de bijlage van de Tijdelijke experimentenregeling centrale stemopneming worden de modellen I en II vervangen door de gelijknamige modellen die in de bijlage bij deze regeling zijn opgenomen.

ARTIKEL III

Deze regeling treedt in werking op het tijdstip waarop de wet van 5 december 2018 tot wijziging van de Kieswet en de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming ter vereenvoudiging van stemmen vanuit het buitenland en verlenging van de mogelijkheid tot experimenteren (Stb. 2018, 483) in werking treedt.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren*

BIJLAGE BIJ DE ARTIKELN I EN II VAN DE REGELING VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES VAN 21 JANUARI 2019, NR. 2019-0000000659, HOUDENDE WIJZIGING VAN DE KIESREGELING EN DE TIJDELIJKE EXPERIMENTENREGELING CENTRALE STEMOPNEMING IN VERBAND MET DE VEREENVOUDIGING VAN STEMMEN VANUIT HET BUITENLAND EN DE ELEKTRONISCHE OPENBAARMAKING VAN DE PROCESSEN-VERBAAL VAN DE STEMBUREAUS EN VAN DE OPGAVEN VAN DE BURGEMEESTERS VAN DE AANTALLEN IN DE GEMEENTE UITGEBRACHTE STEMMEN

Model M 6-1

Retourenveloppe voor het stemmen per brief

De retourenveloppe voldoet aan de volgende vereisten:

- Kleur: oranje
- Internationaal postformaat EN-C5
- De retourenveloppe wordt geadresseerd conform artikel M 4 van het Kiesbesluit.
- Op de voorzijde van de retourenveloppe wordt in elk geval een melding opgenomen over het frankeren van de retourenveloppe.

Model M 6-2

Het model voor het briefstembewijs voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement luidt als volgt:

<p>Bestemd voor: <i>(In te vullen door de gemeente 's-Gravenhage.)</i></p> <p>Verklaring van de persoon die de stem uitbrengt Dit is mijn briefstembewijs en mijn naam staat op dit briefstembewijs. Ik verklaar dat ik het bijgevoegde stembiljet zelf heb ingevuld [voor kiezers buiten het Koninkrijk bij EP-verkiezingen: en dat ik mijn stem niet uitbreng in een andere EU-lidstaat].</p> <p>Datum ondertekening <i>(In te vullen door de kiezer.)</i></p> <p>Mijn handtekening <i>(In te vullen door de kiezer.)</i></p>	BRIEFSTEMBEWIJS	<p>Oproep voor de verkiezing van de leden van [de Tweede Kamer der Staten-Generaal / het Europees Parlement] op [dag 00 maand 0000]</p> <p><i>(Informatie over in ieder geval de volgende onderwerpen: - Wanneer de kiezer de papieren om te stemmen ontvangt; - Wanneer de briefstem door het briefstembureau moet zijn ontvangen; - Het soort identiteitsbewijs waarvan een kopie moet worden bijgevoegd.)</i></p>
<p><i>(Informatie over in ieder geval de volgende onderwerpen: - Hoe de kiezer de stem uitbrengt; - Het adres van de briefstembureaus; - Het aanvragen van een vervangend briefstembewijs; - De retourenveloppe; - De belangrijkste aandachtspunten bij stemmen vanuit het buitenland.)</i></p>	<p>Strikt persoonlijk! Dit briefstembewijs is alleen geldig voor de geadresseerde. <i>(Hierna volgt een verklaring van het bevoegde bestuursorgaan dat de geadresseerde bevoegd is om per brief te stemmen.)</i></p>	

Model N 10-1

Proces-verbaal van een stembureau

[de verkiezing van de leden van [aanduiding verkiezing]

op [datum]

[Gemeente [naam gemeente]/Openbaar lichaam [naam openbaar lichaam]]

Kieskring [aanduiding kieskring]

Waarom een proces-verbaal?

Elk stembureau maakt bij een verkiezing een proces-verbaal op. Met het proces-verbaal legt het stembureau verantwoording af over het verloop van de stemming en over de telling van de stemmen. Op basis van de processen-verbaal wordt de uitslag van de verkiezing vastgesteld. Vul het proces-verbaal daarom altijd juist en volledig in.

Na de stemming mogen kiezers het proces-verbaal inzien. Zo kunnen zij nagaan of de stemming en de telling van de stemmen correct verlopen zijn.

Wie vullen het proces-verbaal in en ondertekenen het?

Alle stembureauleden zijn verantwoordelijk voor het correct en volledig invullen van het proces-verbaal. Na afloop van de telling van de stemmen ondertekenen alle stembureauleden die op dat moment aanwezig zijn het proces-verbaal. Dat zijn in elk geval de voorzitter van het stembureau en minimaal twee andere stembureauleden.

1. Locatie en openingstijden stembureau

Als het stembureau een nummer heeft, vermeld dan het nummer

Vermeld de locatie en de openingstijden van het stembureau. Als het gaat om een mobiel stembureau, noteer dan elke locatie waar het stembureau voor kiezers open was en houd per locatie de openingstijden bij.

Adres of omschrijving locatie	Openingstijden voor kiezers		uur
	van	tot	
			uur
Adressen of omschrijving locaties mobiel stembureau			
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur

---

3. Bezwaren van kiezers tijdens de stemming en telling

Bezwaren zijn klachten of aanmerkingen van kiezers. Voorbeelden van bezwaren van kiezers tijdens de stemming: het stembureau is moeilijk bereikbaar, er staat meer dan één persoon in een stemhokje. Voorbeelden van bezwaren tijdens de telling: een stem wordt onterecht geldig, ongeldig of blanco verklaard, het resultaat van de telling wordt niet bekend gemaakt, het resultaat van de telling is onjuist.

Leg alle bezwaren van kiezers vast in dit proces-verbaal. Ook als het stembureau het er niet mee eens is. Heeft het stembureau een reactie op het bezwaar? Noteer die dan ook. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Bezwaren van kiezers tijdens de stemming

Bezwaren van kiezers tijdens de telling

---

4. Onregelmatigheden of bijzonderheden tijdens de stemming en telling

Voorbeelden: een of meer stembureauleden waren te laat of zijn niet gekomen, de stembus was vol en er was geen tweede stembus, het brandalarm ging af en het stemlokaal moest worden ontruimd, activiteiten in of rondom het stemlokaal beïnvloedden de kiezer.

Omschrijf de onregelmatigheden of bijzonderheden en vermeld hoe vaak hier sprake van was. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

---

5. Aantal toegelaten kiezers

Aantal geldige stempassen
Aantal geldige volmachtbewijzen (*schriftelijk of via ingevulde stem- of kiezerspas*)
Aantal geldige kiezerspassen (*pas om te stemmen in andere gemeente*)
Het aantal tot de stemming toegelaten kiezers. *Tel op! $A + B + C = D$*

A	
B	
C	
D	

6. Aantal getelde stembiljetten

Aantal stembiljetten met een geldige stem op een kandidaat
Aantal blanco stembiljetten
Aantal ongeldige stembiljetten
Het totaal aantal getelde stembiljetten. *Tel op! $E + F + G = H$*

E	
F	
G	
H	

7. Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten

Is het aantal toegelaten kiezers (*D*) en het aantal getelde stembiljetten (*H*) gelijk?

- Ja, ga verder met rubriek 8
- Nee, er zijn méér stembiljetten geteld. Hoeveel stembiljetten zijn er meer geteld?
- Nee, er zijn minder stembiljetten geteld. Hoeveel stembiljetten zijn er minder geteld?

Verklaar het verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten. Vermeld hoe vaak hier sprake van was. Er kan meer dan één verklaring zijn.

Mogelijke verklaringen voor het verschil
Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan.

Hoe vaak heeft een kiezer het stembiljet niet ingeleverd?	
Hoe vaak is er een stembiljet te weinig uitgereikt?	
Hoe vaak is er een stembiljet te veel uitgereikt?	
Hoe vaak is er geen verklaring voor het verschil?	

Vermeld mogelijke andere verklaringen en geef aan hoe vaak er sprake van was.

---

8. Stembureauleden

Alle stembureauleden die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Dat zijn in elk geval de voorzitter van het stembureau en minimaal twee andere stembureauleden. Ga vervolgens naar rubriek 9 voor de ondertekening.

Datum:

dag	maand	jaar
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Naam voorzitter

1.

<input type="text"/>

Naam stembureauleden

2.

<input type="text"/>

3.

<input type="text"/>

4.

<input type="text"/>

5.

<input type="text"/>

6.

<input type="text"/>

7.

<input type="text"/>

8.

<input type="text"/>

9.

<input type="text"/>

10.

<input type="text"/>

11.

<input type="text"/>

12.

<input type="text"/>

13.

<input type="text"/>

14.

<input type="text"/>

(Lege pagina.)

9. Ondertekening stembureauleden

Alle stembureauleden die in rubriek 8 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 8.

Datum:

dag

maand

jaar

--

--

--	--	--	--

Handtekening voorzitter

1.

--

Handtekening stembureauleden

2.

--

3.

--

4.

--

5.

--

6.

--

7.

--

8.

--

9.

--

10.

--

11.

--

12.

--

13.

--

14.

--

(Lege pagina.)

Model N 10-1

Bijlage: aantal stemmen per lijst en kandidaat

	Lijst [...]	[Lijstnaam]
Nummer op de lijst	Aantal stemmen	Naam kandidaat
1		
2		
3		
4		
(etc.)		
Totaal		

Model N 10-2a

Proces-verbaal van de vooropening bij een briefstembureau de verkiezing van de leden van [aanduiding verkiezing] op [datum]

Waarom een proces-verbaal?

Met dit proces-verbaal legt het briefstembureau verantwoording af over het verloop van de vooropening (het openen van de retourenveloppen en controleren van de briefstembewijzen). Op basis van de processen-verbaal wordt de uitslag van de verkiezing vastgesteld. Vul het proces-verbaal daarom altijd juist en volledig in.

Na de stemming mogen kiezers het proces-verbaal inzien. Zo kunnen zij nagaan of de vooropening correct verlopen is.

Wie vullen het proces-verbaal in en ondertekenen het?

Alle briefstembureauleden zijn verantwoordelijk voor het correct en volledig invullen van het proces-verbaal. Na afloop van de vooropening ondertekenen alle briefstembureauleden die op dat moment aanwezig zijn het proces-verbaal. Dat zijn in elk geval de voorzitter van het briefstembureau en minimaal twee andere briefstembureauleden.

---

1. Gegevens briefstembureau

Land _____

Locatie _____

Nummer _____

Wat waren de openingstijden? (lokale tijd)

Datum _____ van |__| : |__| tot |__| : |__| uur.

---

3. Toegelaten kiezers

Hoeveel retourenveloppen heeft het briefstembureau ontvangen? _____

Hoeveel retourenveloppen heeft het briefstembureau opzij gelegd? _____

Hoeveel kiezers zijn toegelaten tot de stemming? _____

---

4. Bezwaren van kiezers

Hadden de aanwezige kiezers bezwaren tijdens het openen van de retourenveloppen?

Bezwaren zijn klachten of aanmerkingen van kiezers. Voorbeelden van bezwaren: het briefstembureau is moeilijk bereikbaar, het briefstembureau controleert de briefstembewijzen niet op echtheid, het briefstembureau controleert de handtekening niet.

Leg alle bezwaren van kiezers vast in dit proces-verbaal. Ook als het briefstembureau het er niet mee eens is. Heeft het briefstembureau een reactie op het bezwaar? Noteer die dan ook. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Bezwaren van kiezers

---

5. Onregelmatigheden of bijzonderheden

Waren er onregelmatigheden of bijzonderheden tijdens het openen van de retourenveloppen?

Voorbeelden: het brandalarm ging af en het stemlokaal moest worden ontruimd, een briefstembureaulid was te laat of is helemaal niet gekomen.

Omschrijf de onregelmatigheden of bijzonderheden en vermeld hoe vaak hier sprake van was. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

---

6. Briefstembureauleden

Alle briefstembureauleden die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Dat zijn in elk geval de voorzitter en minimaal twee andere leden. Ga vervolgens naar rubriek 7 voor de ondertekening.

Datum:

dag	maand	jaar

Naam voorzitter

1.

--

Naam leden

2.

--

3.

--

4.

--

5.

--

6.

--

7.

--

8.

--

9.

--

10.

--

11.

--

12.

--

13.

--

14.

--

(Lege pagina.)

---

7. Ondertekening briefstembureauleden

Alle briefstembureauleden die in rubriek 6 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal.
Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 6.

Datum:

dag	maand	jaar

Handtekening voorzitter

1.

--	--

Handtekening leden

2.

--	--

3.

--	--

4.

--	--

5.

--	--

6.

--	--

7.

--	--

8.

--	--

9.

--	--

10.

--	--

11.

--	--

12.

--	--

13.

--	--

14.

--	--

Model N 10-2b

Proces-verbaal van de telling bij een briefstembureau de verkiezing van de leden van [aanduiding verkiezing] op [datum]

Waarom een proces-verbaal?

Met dit proces-verbaal legt het briefstembureau verantwoording af over het tellen van de stemmen. Op basis van de processen-verbaal wordt de uitslag van de verkiezing vastgesteld. Vul het proces-verbaal daarom altijd juist en volledig in.

Na de stemming mogen kiezers het proces-verbaal inzien. Zo kunnen zij nagaan of de telling van de stemmen correct verlopen is.

Wie vullen het proces-verbaal in en ondertekenen het?

Alle briefstembureauleden zijn verantwoordelijk voor het correct en volledig invullen van het proces-verbaal. Na afloop van de telling ondertekenen alle briefstembureauleden die op dat moment aanwezig zijn het proces-verbaal. Dat zijn in elk geval de voorzitter van het briefstembureau en minimaal twee andere briefstembureauleden.

---

1. Gegevens briefstembureau

Land _____

Locatie _____

Nummer _____

Wat waren de openingstijden? (lokale tijd)

Datum _____ van |__| : |__| tot |__| : |__| uur.

2. Aanwezigheid briefstembureauleden

Houd per briefstembureaulid de tijden bij waarop het lid op het briefstembureau aanwezig was.

Voorletters en achternaam briefstembureaulid		Aanwezig op het briefstembureau		
		van	tot	
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur
				uur

---

3. Aantal toegelaten kiezers

Hoeveel kiezers zijn toegelaten tot de stemming? _____ (A)

Dit aantal treft u aan op het proces-verbaal van de vooropening, dat hoort bij deze stembus (Model N 10-2a)

4a. Aantal getelde stembiljetten

Aantal stembiljetten met een geldige stem op een kandidaat _____

Aantal blanco stembiljetten _____

Aantal ongeldige stembiljetten _____

Het totaal aantal getelde stembiljetten _____ + _____ (B)

4b. Verklaring ongeldige stemmen

Vul hieronder de redenen in van de door het briefstembureau ongeldig beoordeelde stemmen.

De stem is ongeldig omdat:	Hoe vaak sprake van?
☐ meer dan één lijst is gekozen.	_____ keer
☐ meer dan één kandidaatnummer is gekozen.	_____ keer
☐ geen lijst en één kandidaatnummer is gekozen.	_____ keer
☐ het gekozen kandidaatnummer niet voorkomt op de gekozen lijst.	_____ keer
☐ het stembiljet te zeer afwijkt van het vastgestelde model stembiljet.	_____ keer
☐ de identiteit van de kiezer te achterhalen is.	_____ keer
☐ andere verklaring, namelijk: _____	_____ keer

---

5. Verschil tussen toegelaten kiezers en getelde stembiljetten

Is het aantal toegelaten kiezers (A) en het aantal getelde stembiljetten (B) gelijk?

- Ja, ga verder met rubriek 6
- Nee, er zijn méér stembiljetten geteld. Hoeveel stembiljetten zijn er meer geteld?
- Nee, er zijn minder stembiljetten geteld. Hoeveel stembiljetten zijn er minder geteld?

Verklaar het verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten. Vermeld hoe vaak hier sprake van was. Er kan meer dan één verklaring zijn.

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan.

Hoe vaak zat er geen stembiljet in de envelop?

Hoe vaak zaten er twee of meer stembiljetten in een envelop?

Hoe vaak zijn er stembiljetten kwijtgeraakt?

Hoe vaak is er geen verklaring voor het verschil?

Vermeld mogelijke andere verklaringen en geef aan hoe vaak er sprake van was.

---

6. Bezwaren van kiezers

Hadden de aanwezige kiezers bezwaren tijdens het tellen van de stemmen?

Bezwaren zijn klachten of aanmerkingen van kiezers. Voorbeelden van bezwaren: een stembiljet wordt onterecht geldig, ongeldig of blanco verklaard, het resultaat van de stemming wordt niet bekend gemaakt, er wordt een onjuist resultaat van de stemming bekend gemaakt.

Leg alle bezwaren van kiezers vast in dit proces-verbaal. Ook als het briefstembureau het er niet mee eens is. Heeft het briefstembureau een reactie op het bezwaar? Noteer die dan ook. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Bezwaren van kiezers

---

7. Onregelmatigheden of bijzonderheden

Waren er onregelmatigheden of bijzonderheden tijdens het tellen van de stemmen?

Voorbeelden: het brandalarm ging af en het stemlokaal moest worden ontruimd, een briefstembureaulid was te laat of is helemaal niet gekomen.

Omschrijf de onregelmatigheden of bijzonderheden en vermeld hoe vaak hier sprake van was. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

---

8. Briefstembureauleden

Alle briefstembureauleden die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Dat zijn in elk geval de voorzitter en minimaal twee andere leden. Ga vervolgens naar rubriek 9 voor de ondertekening.

Datum:

dag

maand

jaar

--

--

--	--	--	--

Naam voorzitter

1.

--

Naam leden

2.

--

3.

--

4.

--

5.

--

6.

--

7.

--

8.

--

9.

--

10.

--

11.

--

12.

--

13.

--

14.

--

(Lege pagina.)

9. Ondertekening briefstembureauleden

Alle briefstembureauleden die in rubriek 8 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 8.

Datum:

dag

maand

jaar

--	--	--

Handtekening voorzitter

1.

--	--

Handtekening leden

2.

--	--

3.

--	--

4.

--	--

5.

--	--

6.

--	--

7.

--	--

8.

--	--

9.

--	--

10.

--	--

11.

--	--

12.

--	--

13.

--	--

14.

--	--

(Lege pagina.)

Model N 10-2b

Bijlage: aantal stemmen per lijst en kandidaat

	Lijst [...]	[Lijstnaam]
Nummer op de lijst	Aantal stemmen	Naam kandidaat
1		
2		
3		
4		
(etc.)		
Totaal		

Model N 11

Vaststelling aantal stemmen in gemeente/openbaar lichaam

Met dit formulier stelt de burgemeester of gezaghebber de uitkomst vast voor zijn gemeente of openbaar lichaam.

1. Stemming

Dit formulier heeft betrekking op:

- de verkiezing van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
- de verkiezing van de provinciale staten van _____
- de verkiezing van het algemeen bestuur van het waterschap _____
- de verkiezing van de gemeenteraad van _____
- de verkiezing van de eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire Saba Sint Eustatius
- de verkiezing van het kiescollege van het openbaar lichaam Bonaire Saba Sint Eustatius
- de verkiezing van het Europees Parlement

Datum stemming |__| - |__| - |____| (dd-mm-jjjj)

Gemeente / openbaar lichaam   _____

Kieskring   _____

Het aantal kiesgerechtigden in de gemeente / het openbaar lichaam bedraagt _____

2. Aantal stemmen

a. Aantal geldige, blanco en ongeldige stemmen:

- Aantal geldige stemmen op kandidaten   _____
- aantal blanco stemmen   _____
- aantal ongeldige stemmen   _____

b. Aantal stemmen per lijst en kandidaat

Lijstnaam _____		
Lijstnummer _____		
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)		Totaal (stemcijfer)

3. Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten

In de processen-verbaal van de stembureaus is vastgesteld in hoeverre er:

- meer stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten;
- minder stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten.

Voor beide categorieën afzonderlijk stelt u het aantal voor de gemeente / het openbaar lichaam vast.

Welke verschillen zijn in de processen-verbaal vastgesteld tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten?

- In de stembureaus zijn _____ stembiljetten **meer** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.
- In de stembureaus zijn _____ stembiljetten **minder** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.

Hoe worden deze verschillen in de processen-verbaal verklaard?

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan volgens de processen-verbaal.

Hoe vaak heeft een kiezer het stembiljet niet ingeleverd?	<input type="text"/>
Hoe vaak is er een stembiljet te weinig uitgereikt?	<input type="text"/>
Hoe vaak is er een stembiljet te veel uitgereikt?	<input type="text"/>
Hoe vaak kon er geen verklaring gegeven worden voor het verschil?	<input type="text"/>
Hoe vaak is er een andere verklaring gegeven?	<input type="text"/>

_____

4. Aantal kiezers dat bij volmacht mocht stemmen

Het aantal kiezers dat mocht stemmen met een geldig volmachtbewijs (schriftelijk of via ingevulde stem- of kiezerspas), bedraagt _____

5. Aantal kiezers dat met een kiezerspas mocht stemmen

Het aantal kiezers dat mocht stemmen met een kiezerspas bedraagt _____

5a. Stemmen uitgebracht per brief (alleen in te vullen door de gemeente 's-Gravenhage)

a. Aantal kiesgerechtigden

Het aantal geregistreerde kiesgerechtigde personen met een woonplaats buiten Nederland bedraagt _____

b. Aantal geldige, blanco en ongeldige stemmen:

- Aantal geldige stemmen op kandidaten _____
- Aantal blanco stemmen _____
- Aantal ongeldige stemmen _____

c. Aantal stemmen per lijst en kandidaat

Bij de briefstembureaus zijn de volgende stemmen uitgebracht:

<i>Lijstnaam</i> _____		
<i>Lijstnummer</i> _____		
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)	Totaal (stemcijfer)	

d. Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stemmen

Welke verschillen zijn in de processen-verbaal vastgesteld tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten?

- In briefstembureaus zijn _____ stembiljetten **meer** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.
- In briefstembureaus zijn _____ stembiljetten **minder** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.

Hoe worden deze verschillen in de processen-verbaal verklaard?

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan volgens de processen-verbaal.

Hoe vaak zat er geen stembiljet in de envelop?	
Hoe vaak zaten er twee of meer stembiljetten in een envelop?	
Hoe vaak zijn er stembiljetten kwijtgeraakt?	
Hoe vaak kon er geen verklaring gegeven worden voor het verschil?	
Hoe vaak is er een andere verklaring gegeven?	

(Lege pagina.)

---

6. Ondertekening

Hierbij verklaar ik, de burgemeester / gezaghebber van _____, dat de tellingen waarvan de resultaten zijn weergegeven in dit formulier, zijn uitgevoerd volgens de voorgeschreven procedures.

Datum _____

Handtekening _____

Model O 3

Proces-verbaal van het hoofdstembureau voor de verkiezing van de Tweede Kamer / het Europees Parlement / de provinciale staten van een provincie met meer dan één kieskring

Met dit formulier stelt het hoofdstembureau de uitkomst vast voor een kieskring van de verkiezing voor de Tweede Kamer, het Europees Parlement, en de provinciale staten van een provincie met meer dan één kieskring.

1. Verkiezing

Dit proces-verbaal heeft betrekking op:

- de verkiezing van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
- de verkiezing van de provinciale staten van _____
- de verkiezing van het Europees Parlement

Datum stemming |__| | - |__| | - |__| | | (dd-mm-jjjj)

2. Zitting

Het betreft de openbare zitting van het hoofdstembureau in _____

Kieskring   _____

Datum zitting   _____

Tijdstip zitting   10.00 uur

Het aantal kiesgerechtigden in de kieskring bedraagt _____

3. Aantal stemmen

a. Aantal geldige, blanco en ongeldige stemmen:

- Aantal geldige stemmen op kandidaten   _____
- Aantal blanco stemmen   _____
- Aantal ongeldige stemmen   _____

b. Aantal stemmen per kandidaat en lijst

Lijstnaam _____		
Lijstnummer _____		
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)		
	Totaal (stemcijfer)	

4. Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stemmen

In de processen-verbaal van de stembureaus is vastgesteld in hoeverre er:

- meer stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten;
- minder stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten;

Voor beide categorieën afzonderlijk stelt u het aantal voor de kieskring vast.

Welke verschillen zijn in de processen-verbaal vastgesteld tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten?

- In de stembureaus zijn _____ stembiljetten **meer** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.
- In de stembureaus zijn _____ stembiljetten **minder** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.

Hoe worden deze verschillen in de processen-verbaal verklaard?

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan volgens de processen-verbaal.

Hoe vaak heeft een kiezer het stembiljet niet ingeleverd?	
Hoe vaak is er een stembiljet te weinig uitgereikt?	
Hoe vaak is er een stembiljet te veel uitgereikt?	
Hoe vaak zat er geen stembiljet in de envelop? (bij briefstembureaus)	
Hoe vaak zaten er twee of meer stembiljetten in een envelop? (bij briefstembureaus)	
Hoe vaak zijn er stembiljetten kwijtgeraakt? (bij briefstembureaus)	
Hoe vaak kon er geen verklaring gegeven worden voor het verschil?	
Hoe vaak is een andere verklaring gegeven?	

_____

5. Aantal kiezers dat bij volmacht mocht stemmen

Het aantal kiezers dat mocht stemmen met een geldig volmachtbewijs (schriftelijk of via ingevulde stem- of kiezerspas), bedraagt _____

6. Bezwaren van aanwezige kiezers

Er zijn tijdens de zitting:

- geen bezwaren ingebracht.
- bezwaren ingebracht: zie de bijlage met opmerkingen van het hoofdstembureau.

7. Leden hoofdstembureau

Alle leden van het hoofdstembureau die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Ga vervolgens naar rubriek 8 voor de ondertekening.

Datum:

dag

maand

jaar

--

--

--	--	--	--

Naam voorzitter

1.

--

Naam leden

2.

--

3.

--

4.

--

5.

--

(Lege pagina.)

8. Ondertekening leden hoofdstembureau

Alle leden van het hoofdstembureau die in rubriek 7 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 7. De leden van het hoofdstembureau verklaren hiermee dat de tellingen, waarvan de resultaten zijn weergegeven in dit proces-verbaal, zijn uitgevoerd volgens de voorgeschreven procedures.

Datum:

dag	maand	jaar

Handtekening voorzitter

1.

--

Handtekening leden

2.

--

3.

--

4.

--

5.

--

(Lege pagina.)

Model O 3

Bijlage: bezwaren

Let op: noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Tijdens de zitting zijn door aanwezige kiezers de volgende bezwaren ingebracht:

Naar aanleiding van bovenstaande bezwaren merkt het hoofdstembureau het volgende op:

Model P 22-1

Proces-verbaal van de verkiezingsuitslag van de Tweede Kamer / het Europees Parlement / provinciale staten

Met dit formulier doet het centraal stembureau verslag van de zitting waarin de uitslag is vastgesteld van de verkiezing voor de Tweede Kamer, het Europees Parlement of de provinciale staten van een provincie met meer dan één kieskring.

1. Verkiezing

Dit proces-verbaal heeft betrekking op:

- de verkiezing van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
 de verkiezing van de provinciale staten van _____
 de verkiezing van het Europees Parlement

Datum stemming |_|_| - |_|_| - |_|_|_|_| (dd-mm-jjjj)

2. Zitting

Het betreft de openbare zitting van het centraal stembureau in _____

Datum zitting   _____

Tijdstip zitting   _____

3. Ingeleverde kandidatenlijsten

De volgende politieke groeperingen hebben deelgenomen aan de verkiezing (in de volgende kieskringen):

Lijstnr.	lijstnaam	Ingeleverd				Kieskring			
		lijstengroep (gelijkluidende lijsten)	lijstengroep (niet gelijkluidende lijsten)	op zichzelf staande lijst		1	2	3	4
1									
2									
3									
4									

Aanpassen aan de benodigde rijen en kolommen.

Kieskringen en gemeente of openbaar lichaam waar het hoofdstembureau is gevestigd: _____

Afhankelijk van verkiezing invullen en tabel aanpassen

4. Aantal stemmen per lijst

Lijstnr.	Kieskring				Totaal
	1	2	3	4	
1					
2					
3					
4					
Totaal					
<i>Blanco stemmen</i>					
<i>Ongeldige stemmen</i>					

Aanpassen aan de benodigde rijen en kolommen.

5. Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stemmen

In de processen-verbaal is vastgesteld in hoeverre er:

- meer stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten;
- minder stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten.

Voor beide categorieën afzonderlijk stelt u het aantal voor de verkiezing vast.

Welke verschillen zijn in de processen-verbaal vastgesteld tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten?

- In de stembureaus zijn _____ stembiljetten **meer** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.
- In de stembureaus zijn _____ stembiljetten **minder** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.

Hoe worden deze verschillen in de processen-verbaal verklaard?

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan volgens de processen-verbaal.

Hoe vaak heeft een kiezer het stembiljet niet ingeleverd?	
Hoe vaak is er een stembiljet te weinig uitgereikt?	
Hoe vaak is er een stembiljet te veel uitgereikt?	
Hoe vaak zat er geen stembiljet in de envelop? (bij briefstembureaus)	
Hoe vaak zaten er twee of meer stembiljetten in een envelop? (bij briefstembureaus)	
Hoe vaak zijn er stembiljetten kwijtgeraakt? (bij briefstembureaus)	
Hoe vaak kon er geen verklaring gegeven worden voor het verschil?	
Hoe vaak is een andere verklaring gegeven?	

6. Aantal kiezers dat bij volmacht mocht stemmen

Het aantal kiezers dat mocht stemmen met een geldig volmachtbewijs (schriftelijk of via ingevulde stem- of kiezerspas), bedraagt _____

7. Kiesdeler

totaal aantal geldige stemmen op kandidaten : aantal zetels = kiesdeler
_____ : _____ = _____

8. Verdeling van de volle zetels

lijstnummer	aantal stemmen	:	kiesdeler	=	aantal volle zetels
_____	_____	:	_____	=	_____
_____	_____	:	_____	=	_____

Aanvullen met benodigde regels.

Totaal aantal zetels _____

Totaal aantal toegewezen volle zetels _____ –

Restzetels _____

9. Verdeling van de restzetels

De restzetels zijn achtereenvolgens toegewezen aan de lijsten die met een zetel erbij het grootste gemiddelde aantal stemmen per zetel hebben. Bij de verkiezing van de Tweede Kamer of het Europees Parlement komt een lijst pas in aanmerking voor een restzetel als de lijst ten minste de kiesdeler heeft gehaald.

lijstnummer	restzetel						aantal restzetels
	1	2	3	4	5	6	
_____							
_____							
_____							
_____							
restzetel toegekend aan lijst							

Aanvullen met benodigde regels of kolommen.

Heeft er een loting plaatsgevonden op grond van artikel P 7, of is artikel P 9 of P 10 van de Kieswet toegepast? Vermeld dit dan hier.

10. Totaal aantal zetels per politieke groepering

lijstnaam lijstnummer aantal zetels
(van groot naar klein)

_____ : _____ = _____
_____ : _____ = _____

Aanvullen met benodigde regels.

11. Verdeling van de zetels binnen de lijstengroepen

Let op: dit onderdeel is alleen van toepassing bij de verkiezing van de Tweede Kamer of provinciale staten van een provincie met meer dan één kieskring

Bij de verdeling van zetels binnen een lijstengroep wordt eerst de groeps kiesdeler bepaald. Vervolgens wordt het aantal stemmen per lijst gedeeld door de groeps kiesdeler. Dat levert het aantal volle zetels per lijst op. De lijst die na verdeling van de zetels het grootste overschot heeft, krijgt een restzetel.

lijstnaam

toegewezen aantal zetels lijstengroep

lijstengroepnummer   aantal stemmen   :   aantal zetels   =   groeps kiesdeler

lijst of stel gelijkluidende lijsten	aantal stemmen	aantal volle zetels per lijst	overschot	toegewezen aantal restzetels	totaal aantal zetels
--	-------------------	----------------------------------	-----------	---------------------------------	-------------------------

Vermeld per lijst en/of stel gelijklopende lijsten de kieskringen waarin werd uitgekomen en het aantal stemmen per kieskring. Noteer ook het totaal aantal stemmen per lijst of stel gelijklopende lijsten.

Aanvullen met benodigde regels.

Heeft er een loting plaatsgevonden op grond van artikel P 12, of is artikel P 13 van de Kieswet toegepast? Vermeld dit dan hier.

12. Stemmen per lijst met ten minste één zetel

Noteer per lijst of stel gelijklopende lijsten de volgende gegevens.

lijstnaam	lijst of stel gelijkluidende lijsten	totaal aantal stemmen	totaal aantal zetels
-----------	--	--------------------------	-------------------------

Is de lijst of het stel gelijklopende lijsten onderdeel van een lijstengroep? Vermeld dan ook het nummer van de lijstengroep en de kieskring, of het nummer van het stel gelijklopende lijsten.

nummer op de lijst	naam kandidaat	aantal stemmen per kieskring	totaal aantal stemmen
1			
2			
3			
4			
	totaal		

Aanvullen met benodigde regels.

Is er sprake van gelijklopende lijsten? Vul dan ook de kolom 'totaal aantal stemmen' in.

12a. Opnieuw tellen van stemmen

Neem dit onderdeel alleen op als er is besloten tot een hertelling. Indien een hertelling heeft plaatsgevonden, worden de onderdelen 4 tot en met 12 van dit proces-verbaal hieronder opgenomen, met inachtneming van de uitkomst van de hertelling.

Op basis van artikel P 21 van de Kieswet kan het centraal stembureau besluiten om (een deel van) de stemmen opnieuw te tellen. Het is bevoegd om de verzegelde pakken met stembiljetten te openen en de inhoud te vergelijken met de processen-verbaal van de stembureaus.

De verzegelde pakken zoals bedoeld in artikel N 9 van de Kieswet zijn:

- geschonden
- ongeschonden

aangetroffen en geopend. De inhoud is vervolgens vergeleken met de processen-verbaal van de stembureaus.

Bij een hertelling van de stemmen is model N 10-1 en/of model N 10-2b gebruikt. Eerst is de uitslag van de vergelijking medegedeeld aan de kiezers die bij de zitting aanwezig waren, daarna is de uitslag van de verkiezing aan hen bekendgemaakt.

---

13. Toewijzing van zetels aan kandidaten en rangschikking per lijst

Noteer per lijst de volgende gegevens.

Lijstnaam _____
Lijstnummer _____
Toegewezen aantal zetels _____

Is de lijst of het stel gelijklopende lijsten onderdeel van een lijstengroep? Vermeld dan ook het nummer van de lijstengroep en de kieskring, of het nummer van het stel gelijklopende lijsten.

I. Met voorkeurstemmen gekozen kandidaten

De volgende kandidaten zijn met voorkeurstemmen gekozen. Bij de verkiezing van de Tweede Kamer of provinciale staten hebben deze kandidaten meer dan 25% van de kiesdeler gehaald. Bij de verkiezing van het Europees Parlement hebben deze kandidaten meer dan 10% van de kiesdeler gehaald.

naam	woonplaats	aantal stemmen op (gezamenlijke) lijst(en)	lijst waarop zetel wordt toegewezen
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

Heeft er een loting plaatsgevonden volgens artikel P 15 van de Kieswet? Vermeld dit dan hier.

II. Overige gekozen kandidaten

De overige aan de lijst toegewezen zetels gaan naar de volgende kandidaten.

lijstnummer

_____

naam

woonplaats

aantal stemmen

_____

_____

_____

Is de lijst of het stel gelijklopende lijsten onderdeel van een lijstengroep? Vermeld dan ook het nummer van de lijstengroep en de kieskring, of het nummer van het stel gelijklopende lijsten.

Aanvullen met benodigde regels.

III. Rangschikking kandidaten

De kandidaten zijn gerangschikt in de volgorde zoals hiervoor is aangegeven.

Is er voor een bepaalde lijst sprake van een andere rangschikking? Neem dan de volgende tekst op.

Uitzondering hierop zijn de volgende lijsten:

lijstnaam

lijstnummer

_____

_____

kandidaten in volgorde van rangschikking

_____

_____

_____

Aanvullen met benodigde regels.

---

14. Stemmen per lijst zonder zetel

Noteer per lijst de volgende gegevens.

lijstnaam _____ lijst of stel gelijklopende lijsten _____

Is de lijst of het stel gelijklopende lijsten onderdeel van een lijstengroep? Vermeld dan ook het nummer van de lijstengroep en de kieskring, of het nummer van het stel gelijklopende lijsten.

nummer op de lijst	naam kandidaat	aantal stemmen per kieskring	totaal aantal stemmen
1			
2			
3			
4			
	totaal		

Aanvullen met benodigde rijen.

Is er sprake van gelijklopende lijsten? Vul dan ook de kolom 'totaal aantal stemmen' in.

---

15. Gekozen kandidaten in alfabetische volgorde

naam kandidaat _____ woonplaats _____

_____

Aanvullen met benodigde regels.

---

16. Bezwaren van aanwezige kiezers

Tijdens de zitting zijn:

- geen bezwaren ingebracht.
 bezwaren ingebracht: zie de bijlage met opmerkingen van het centraal stembureau.
-

17. Leden centraal stembureau

Alle leden van het centraal stembureau die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Ga vervolgens naar rubriek 18 voor de ondertekening.

Datum:

dag

maand

jaar

--	--	--

Naam voorzitter

1.

--	--

Naam leden

2.

--	--

3.

--	--

4.

--	--

5.

--	--

6.

--	--

7.

--	--

(Lege pagina.)

18. Ondertekening leden centraal stembureau

Alle leden van het centraal stembureau die in rubriek 17 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 17. De leden van het centraal stembureau verklaren hiermee dat de tellingen, waarvan de resultaten zijn weergegeven in dit proces-verbaal, zijn uitgevoerd volgens de voorgeschreven procedures.

Datum:

dag	maand	jaar
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Handtekening voorzitter

1.

<input type="text"/>

Handtekening leden

2.

<input type="text"/>

3.

<input type="text"/>

4.

<input type="text"/>

5.

<input type="text"/>

6.

<input type="text"/>

7.

<input type="text"/>

(Lege pagina.)

Model P 22-1

Bijlage: bezwaren

Let op: noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Tijdens de zitting zijn door aanwezige kiezers de volgende bezwaren ingebracht:

Naar aanleiding van bovenstaande bezwaren merkt het centraal stembureau het volgende op:

Model P 22-2

Proces-verbaal van de verkiezingsuitslag van de gemeenteraad / de eilandsraad / het algemeen bestuur van het waterschap / provinciale staten / het kiescollege

Met dit formulier wordt verslag gedaan van de zitting waarin de uitslag is vastgesteld van de verkiezing voor de gemeenteraad, de eilandsraad, het algemeen bestuur van een waterschap, de provinciale staten van een provincie die uit één kieskring bestaat of het kiescollege.

1. Verkiezing

Dit proces-verbaal heeft betrekking op:

- de verkiezing van de gemeenteraad van _____
- de verkiezing van de eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire Saba Sint Eustatius
- de verkiezing van het algemeen bestuur van het waterschap _____
- de verkiezing van de provinciale staten van _____
- de verkiezing van het kiescollege van het openbaar lichaam Bonaire Saba Sint Eustatius

Datum stemming |_|_| - |_|_| - |_|_|_|_| (dd-mm-jjjj)

2. Zitting

Het betreft de openbare zitting van het hoofd- c.q. centraal stembureau in _____

Datum zitting   _____

Tijdstip zitting   10.00 uur

3. Aantal stemmen per lijst en kandidaat

Lijstnaam	_____	
Lijstnummer	_____	
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)	Totaal (stemcijfer)	

4. Aantal blanco en ongeldige stemmen

- aantal blanco stemmen   _____
- aantal ongeldige stemmen   _____

5. Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stemmen

In de processen-verbaal is vastgesteld in hoeverre er:

- meer stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten;
- minder stembiljetten zijn geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten.

Voor beide categorieën afzonderlijk stelt u het aantal voor de verkiezing vast.

Welke verschillen zijn in de processen-verbaal vastgesteld tussen het aantal toegelaten kiezers en getelde stembiljetten?

- In de stembureaus zijn _____ stembiljetten **meer** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.
- In de stembureaus zijn _____ stembiljetten **minder** geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.

Hoe worden deze verschillen in de processen-verbaal verklaard?

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan volgens de processen-verbaal.

Hoe vaak heeft een kiezer het stembiljet niet ingeleverd?

Hoe vaak is er een stembiljet te weinig uitgereikt?

Hoe vaak is er een stembiljet te veel uitgereikt?

Hoe vaak kon er geen verklaring gegeven worden voor het verschil?

Hoe vaak is er een andere verklaring gegeven?

6. Aantal kiezers dat bij volmacht mocht stemmen

Het aantal kiezers dat mocht stemmen met een geldig volmachtbewijs (schriftelijk of via ingevulde stempas), bedraagt

_____

7. Aantal stemmen per lijst

lijstnummer	lijstnaam	aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)	Totaal	

8. Kiesdeler

totaal aantal geldige stemmen op kandidaten

aantal zetels

kiesdeler

_____ : _____ = _____

9. Verdeling van de volle zetels

lijstnummer	aantal stemmen	:	kiesdeler	=	aantal volle zetels
_____	_____	:	_____	=	_____
_____	_____	:	_____	=	_____

Aanvullen met benodigde regels.

Totaal aantal zetels _____
Totaal aantal toegewezen volle zetels _____ –
Restzetels _____

10. Verdeling van de restzetels

Bij 19 of meer te verdelen zetels

De restzetels zijn achtereenvolgens toegewezen aan de lijsten die met een zetel erbij het grootste gemiddelde aantal stemmen per zetel hebben.

lijstnummer	restzetel						aantal restzetels
	1	2	3	4	5	6	
_____							
_____							
_____							
restzetel toegekend aan lijst							

Aanvullen met benodigde regels of kolommen

Heeft er een loting plaatsgevonden volgens artikel P 7 of is artikel P 9 of P 10 van de Kieswet toegepast? Vermeld dit dan hier.

Bij minder dan 19 te verdelen zetels

De restzetels zijn achtereenvolgens toegewezen aan de lijsten die na verdeling van de zetels het grootste overschot aan stemmen hebben. Lijsten die minder dan 75% van de kiesdeler hebben gehaald, komen niet in aanmerking voor een restzetel.

Lijstnummer	aantal zetels	overschot	aantal restzetels
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

Verdeling overige restzetels

Hierna waren er nog _____ restzetels te verdelen. Deze zetels zijn toegewezen aan de lijsten die met een zetel erbij het grootste gemiddelde aantal stemmen per zetel hebben. Hierbij heeft iedere lijst niet meer dan één zetel toegewezen gekregen.

<i>Lijstnummer</i>	<i>Reeds toegewezen aantal zetels</i>	<i>Gemiddeld aantal stemmen bij toewijzing restzetel</i>	<i>Aantal restzetels</i>
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

*Heeft er een loting plaatsgevonden op grond van artikel P 8, of is artikel P 9 of P 10 van de Kieswet toegepast?
Vermeld dit dan hier.*

---

11. Totaal aantal zetels per politieke groepering

<i>lijstnaam</i>	<i>lijstnummer</i>	<i>aantal zetels (van groot naar klein)</i>
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

---

12. Stemmen per lijst met ten minste één zetel

Noteer per lijst de volgende gegevens.

<i>lijstnaam</i>	<i>lijstnummer</i>	<i>totaal aantal stemmen</i>	<i>totaal aantal zetels</i>
_____	_____	_____	_____

nummer op de lijst	naam kandidaat	aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)	Totaal	

12a. Opnieuw tellen van stemmen

Neem dit onderdeel alleen op als er is besloten tot een hertelling. Indien een hertelling heeft plaatsgevonden, worden de onderdelen 3 tot en met 12 uit het proces-verbaal hieronder opgenomen, met inachtneming van de uitkomst van de hertelling.

Gelet op artikel P 21 van de Kieswet kan het centraal stembureau besluiten om (een deel van) de stemmen opnieuw te tellen. Het is bevoegd om de verzegelde pakken met stembiljetten te openen en de inhoud te vergelijken met de processen-verbaal van de stembureaus.

De verzegelde pakken zoals bedoeld in artikel N 9 van de Kieswet zijn:

- geschonden
 ongeschonden

aangetroffen en geopend. De inhoud is vervolgens vergeleken met de processen-verbaal van de stembureaus.

Bij een hertelling van de stemmen is model N 10-1 gebruikt. Eerst is de uitslag van de vergelijking medegedeeld aan de kiezers die bij de zitting aanwezig waren, daarna is de uitslag van de verkiezing aan hen bekendgemaakt.

---

13. Toewijzing van zetels aan kandidaten en rangschikking per lijst

Noteer per lijst de volgende gegevens.

Lijstnaam _____
Lijstnummer _____
Toegewezen aantal zetels _____

I. Met voorkeur gekozen kandidaten bij een gemeenteraad met 19 of meer te verdelen zetels, dan wel bij provinciale staten of het algemeen bestuur van een waterschap

De volgende kandidaten zijn met voorkeurstemmen gekozen. Deze kandidaten hebben meer dan 25% van de kiesdeler gehaald.

naam	woonplaats	aantal stemmen
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

Heeft er een loting plaatsgevonden volgens artikel P 15 van de Kieswet? Vermeld dit dan hier.

I. Met voorkeur gekozen kandidaten bij een gemeenteraad met minder dan 19 te verdelen zetels, dan wel bij de eilandsraad of het kiescollege

De volgende kandidaten zijn met voorkeurstemmen gekozen. Deze kandidaten hebben meer dan 50% van de kiesdeler gehaald.

naam	woonplaats	aantal stemmen
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

Heeft er een loting plaatsgevonden volgens artikel P 15 van de Kieswet? Vermeld dit dan hier.

II. Overige gekozen kandidaten

De overige aan de lijst toegewezen zetels gaan naar de volgende kandidaten.

<i>naam</i>	<i>woonplaats</i>	<i>aantal stemmen</i>
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

III. Rangschikking kandidaten

De kandidaten zijn gerangschikt in de volgorde zoals hiervoor is aangegeven.

Is er voor een bepaalde lijst sprake van een andere rangschikking? Neem dan de volgende tekst op.

Uitzondering hierop zijn de volgende lijsten:

<i>lijstnaam</i>	<i>lijstnummer</i>
_____	_____

kandidaten in volgorde van rangschikking

_____
_____
_____

Aanvullen met benodigde regels.

---

14. Gekozen kandidaten in alfabetische volgorde

<i>naam kandidaat</i>	<i>woonplaats</i>
_____	_____
_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

---

15. Bezwaren van aanwezige kiezers

Tijdens de zitting zijn:

- geen bezwaren ingebracht.
- bezwaren ingebracht: zie de bijlage met opmerkingen van het centraal stembureau.

16. Leden hoofd-/centraal stembureau

Alle leden van het hoofd-, dan wel centraal stembureau die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Ga vervolgens naar rubriek 17 voor de ondertekening.

Datum:

dag

maand

jaar

--	--	--

Naam voorzitter

1.

--	--

Naam leden

2.

--	--

3.

--	--

4.

--	--

5.

--	--

(Lege pagina.)

---

17. Ondertekening leden hoofd-/centraal stembureau

Alle leden van het hoofd-, dan wel centraal stembureau die in rubriek 16 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 16. De leden van het hoofd-, dan wel centraal stembureau verklaren hiermee dat de tellingen, waarvan de resultaten zijn weergegeven in dit proces-verbaal, zijn uitgevoerd volgens de voorgeschreven procedures.

Datum:

dag

maand

jaar

--	--	--

Handtekening voorzitter

1.

--	--

Handtekening leden

2.

--	--

3.

--	--

4.

--	--

5.

--	--

(Lege pagina.)

Bijlage: bezwaren

Let op: noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Tijdens de zitting zijn door de aanwezige kiezers de volgende bezwaren ingebracht:

Naar aanleiding van bovenstaande bezwaren merkt het hoofd-/centraal stembureau het volgende op:

Model T 11

Proces-verbaal van het stembureau voor de verkiezing van de Eerste Kamer

Met dit formulier doet het stembureau verslag van de zitting waar is gestemd voor de verkiezing van de Eerste Kamer.

1. Verkiezing

Het gaat om de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal op:

Datum stemming _____

Provincie/openbaar lichaam _____

2. Zitting

Datum _____

Tijdstip 15.00 uur (Europees-Nederlandse tijd) / 9.00 uur (Caribisch-Nederlandse tijd)

3. Stembureau

Het stembureau bestaat uit de volgende leden van de statenvergadering/ de vergadering van het kiescollege:

Voorzitter _____

Lid 1 _____

Lid 2 _____

Lid 3 _____

4. Toegelaten kiezers en uitgebrachte stemmen

a. Het aantal toegelaten kiezers

Het aantal aanwezige leden dat aan de stemming heeft deelgenomen _____

Het aantal leden dat als gemachtigde voor een ander lid stemt _____ +

Het aantal toegelaten kiezers _____

b. Het aantal uitgebrachte stemmen

Het aantal uitgebrachte stemmen bedraagt _____

c. Verschil

Zijn er meer stemmen uitgebracht dan het aantal toegelaten kiezers?

Nee

Ja, dan is de stemming nietig en moet er opnieuw worden gestemd.

---

5. Blanco en ongeldige stemmen

Het aantal blanco stemmen _____

Het aantal ongeldige stemmen _____

Het aantal geldige stemmen op kandidaten _____

---

6. Aantal stemmen per lijst en kandidaat

Lijstnaam _____		
Lijstnummer _____		
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)	Totaal (stemcijfer)	

---

7. Stembureauleden

Alle stembureauleden die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Ga vervolgens naar rubriek 8 voor de ondertekening.

Datum:

dag	maand	jaar

Naam voorzitter

1.

--

Naam stembureauleden

2.

--

3.

--

4.

--

(Lege pagina.)

---

8. Ondertekening stembureauleden

Alle stembureauleden die in rubriek 7 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 7.

Datum:

dag	maand	jaar

Handtekening voorzitter

1.

--	--

Handtekening stembureauleden

2.

--	--

3.

--	--

4.

--	--

Model U 16

Proces-verbaal verkiezingsuitslag Eerste Kamer

Met dit formulier doet het centraal stembureau verslag van de zitting waarin de uitslag van de verkiezing voor de leden van de Eerste Kamer is vastgesteld en bekendgemaakt.

1. Verkiezing

Het gaat om de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal op: _____

2. Zitting

Datum _____

Tijdstip _____

3. Stemwaarden per provincie/ openbaar lichaam

Volgens artikel U 2 van de Kieswet zijn de stemwaarden vastgesteld op basis van de inwonersaantallen per provincie of openbaar lichaam op 1 januari van het verkiezingsjaar, zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (Stcrt. <datum>, nr. <nummer>).

	stemwaarde		stemwaarde		stemwaarde
Groningen	_____	Gelderland	_____	Noord-Brabant	_____
Fryslân	_____	Utrecht	_____	Limburg	_____
Drenthe	_____	Noord-Holland	_____	Bonaire	_____
Overijssel	_____	Zuid-Holland	_____	Sint Eustatius	_____
Flevoland	_____	Zeeland	_____	Saba	_____

4. Ingeleverde kandidatenlijsten

De volgende politieke groeperingen hebben deelgenomen aan de verkiezing:

Geef dit aan met een plus- of een minteken.

lijstnr	ingeleverd				provincie/ openbaar lichaam															
	lijstnaam	lijstengroep (gelijkluidende lijsten)	lijstengroep (niet gelijkluidende lijsten)	op zichzelf staande lijst	Groningen	Fryslân	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg	Bonaire	Sint Eustatius	Saba	
1																				
2																				
3																				
4																				

Aanvullen met benodigde regels.

5. Stemmen per lijst

lijstnummer	aantal stemmen per provincie/ openbaar lichaam gelden voor														totaal	
	Groningen	Fryslân	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg	Bonaire	Sint Eustatius		Saba
1																
2																
3																
4																
<i>totaal</i>																

Aanvullen met benodigde regels.

Totaal aantal uitgebrachte stemmen _____

6. Kiesdeler

totaal aantal geldige stemmen op kandidaten : aantal zetels 75 = kiesdeler _____

7. Verdeling volle zetels

lijstnummer	aantal stemmen	:	kiesdeler	=	aantal volle zetels
_____	_____	:	_____	=	_____
_____	_____	:	_____	=	_____
_____	_____	:	_____	=	_____

Aanvullen met benodigde regels.

Totaal aantal zetels 75
 Totaal aantal toegewezen zetels _____ –
 Restzetels _____

8. Verdeling restzetels

De restzetels zijn achtereenvolgens toegewezen aan de lijsten die met een zetel erbij het grootste gemiddelde aantal stemmen per zetel hebben.

lijstnummer	restzetel						aantal restzetels
	1	2	3	4	5	6	
1							
2							
3							
4							
<i>restzetel toegekend aan lijst</i>							

Aanvullen met benodigde regels.

Heeft er een loting plaatsgevonden volgens artikel U 9 of is artikel U 10 van de Kieswet toegepast? Vermeld dit dan hier.

---

9. Totaal aantal zetels per politieke groepering

<i>lijstnaam</i>	<i>lijstnummer</i>	<i>aantal zetels</i> <i>(van groot naar klein)</i>
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

---

10. Verdeling zetels binnen lijstengroep

Op basis van artikel U 12 van de Kieswet wordt bij de verdeling van zetels binnen een lijstengroep eerst de groeps kiesdeler bepaald. Vervolgens wordt het aantal stemmen per lijst gedeeld door de groeps kiesdeler. Dat levert het aantal volle zetels per lijst op. De lijst die na verdeling van de zetels het grootste overschot heeft, krijgt de restzetel(s).

<i>lijstnaam</i>	<i>lijstengroep nummer</i>	<i>aantal stemmen</i>	<i>toegewezen aantal zetels</i>	<i>groeps kiesdeler</i>	
_____	_____	_____	: _____	= _____	
<i>lijst of stel gelijkluidende lijsten</i>	<i>aantal stemmen</i>	<i>aantal volle zetels per lijst</i>	<i>overschot</i>	<i>toegewezen aantal restzetels</i>	<i>totaal aantal zetels</i>
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____

Aanvullen met benodigde regels.

Vermeld per lijst en/of stel gelijkluidende lijsten de provincie/ het openbaar lichaam waarin werd uitgekomen en het aantal stemmen per provincie/ openbaar lichaam. Noteer ook het totaal aantal stemmen per lijst of stel gelijkluidende lijsten.

Heeft er een loting plaatsgevonden volgens artikel U 12 of is artikel U 13 van de Kieswet toegepast? Vermeld dit dan hier.

---

11. Stemmen per lijst met ten minste één zetel en toewijzing zetels aan kandidaten

Noteer per lijst of stel gelijklopende lijsten de volgende gegevens.

lijstnaam _____ lijst of stel gelijklopende _____ totaal aantal _____
lijsten _____ stemmen _____ totaal aantal _____
zetels _____

Is de lijst of het stel gelijklopende lijsten onderdeel van een lijstengroep? Vermeld dan ook het nummer van de lijstengroep en de provincie/ het openbaar lichaam waarvoor de lijst is ingeleverd, of het nummer van het stel gelijklopende lijsten.

nummer op de lijst	naam kandidaat	aantal stemmen per provincie/ openbaar lichaam gelden voor													totaal		
		Groningen	Fryslân	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg	Bonaire		Sint Eustatius	Saba
1																	
2																	
3																	
4																	
	<i>totaal</i>																

Aanvullen met benodigde regels.

Met voorkeurstemmen gekozen kandidaten

Op basis van artikel U 15 jo. artikel P 15 en artikel P 16 van de Kieswet zijn de volgende kandidaten met voorkeurstemmen gekozen. Deze kandidaten hebben de kiesdeler behaald en krijgen een zetel toegewezen.

naam _____ woonplaats _____ aantal stemmen op _____ lijst waarop zetel _____
gezamenlijke lijsten _____ wordt toegewezen _____
_____

Aanvullen met benodigde regels.

Heeft er een loting plaatsgevonden volgens artikel U 15 jo. P 15 van de Kieswet? Vermeld dit dan hier.

Overige gekozen kandidaten

Op basis van artikel U 15 jo. artikel P 17 en artikel P 18 van de Kieswet gaan de overige aan de lijst toegewezen zetels naar de volgende kandidaten:

naam _____ woonplaats _____
_____

Aanvullen met benodigde regels.

Rangschikking kandidaten

Op basis van artikel U 15 jo. artikel P 19 van de Kieswet zijn de kandidaten gerangschikt in de volgorde zoals hiervoor is aangegeven.

Is er voor een bepaalde lijst sprake van een andere rangschikking? Neem dan de volgende tekst op.

Uitzondering hierop zijn de volgende lijsten:

lijstnaam _____ lijst _____

kandidaten in volgorde van rangschikking
_____
_____
_____

Aanvullen met benodigde regels.

---

12. Stemmen per lijst zonder zetel

lijstnaam _____ lijst of stel gelijklopende lijsten _____

Is de lijst of het stel gelijklopende lijsten onderdeel van een lijstengroep? Vermeld dan ook het nummer van de lijstengroep en de provincie/ het openbaar lichaam waarvoor de lijst is ingeleverd, of het nummer van het stel gelijklopende lijsten.

nummer op de lijst	kandidaat	aantal stemmen per provincie/ openbaar lichaam gelden voor													totaal		
		Groningen	Fryslân	Drenthe	Overijssel	Flevoland	Gelderland	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg	Bonaire		Sint Eustatius	Saba
1																	
2																	
3																	
4																	
		totaal															

Aanvullen met benodigde regels.

---

13. Gekozen kandidaten in alfabetische volgorde

lijstnaam _____ lijst _____ naam kandidaat _____ woonplaats _____
_____

Aanvullen met benodigde regels.

---

14. Bezwaren van aanwezige kiezers

Let op: noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Er zijn:

- geen bezwaren ingebracht.
- de volgende bezwaren ingebracht:

Naar aanleiding van bovenstaande bezwaren merkt het stembureau het volgende op:

---

15. Leden centraal stembureau

Alle leden van het centraal stembureau die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Ga vervolgens naar rubriek 16.

Datum:

dag

maand

jaar

--	--	--

Naam voorzitter

1.

--	--

Naam leden

2.

--	--

3.

--	--

4.

--	--

5.

--	--

6.

--	--

7.

--	--

(Lege pagina.)

---

16. Ondertekening leden centraal stembureau

Alle leden van het centraal stembureau die in rubriek 15 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 15.

Datum:

dag

maand

jaar

--

--

--	--	--	--

Handtekening voorzitter

1.

--

Handtekening leden

2.

--

3.

--

4.

--

5.

--

6.

--

7.

--

Model V 9

Proces-verbaal opnieuw vaststellen verkiezingsuitslag

Met dit formulier doet het centraal stembureau verslag van de zitting waarin op verzoek van het vertegenwoordigend orgaan de verkiezingsuitslag opnieuw is vastgesteld en bekendgemaakt.

1. Verkiezing

Het gaat om de verkiezing van:

- de Tweede Kamer der Staten-Generaal
 de Eerste Kamer der Staten-Generaal
 de provinciale staten van _____
 het algemeen bestuur van het waterschap _____
 de gemeenteraad van _____
 de eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire Saba Sint Eustatius
 het kiescollege van het openbaar lichaam Bonaire Saba Sint Eustatius
 het Europees Parlement
- Datum verkiezing _____

2. Stembureau

Het betreft de openbare zitting van het centraal stembureau in _____.

Datum zitting _____

Tijdstip zitting _____

3. Mededeling

Naar aanleiding van de onjuiste verkiezingsuitslag heeft het vertegenwoordigend orgaan besloten om het volgende benoemde lid niet toe te laten:

naam _____ voorletters _____ woonplaats _____

Aanvullen met de benodigde regels.

4. Opnieuw vastgestelde verkiezingsuitslag

De verkiezingsuitslag is voor zover nodig opnieuw vastgesteld en bekendgemaakt. Neem hier het toepasselijke gedeelte over uit het proces-verbaal van de verkiezingsuitslag (model P 22-1 of P 22-2).

De opnieuw vastgestelde verkiezingsuitslag is als volgt: _____

5. Bezwaren van aanwezige kiezers

Let op: noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Er zijn:

- geen bezwaren ingebracht.
 de volgende bezwaren ingebracht:
_____

Naar aanleiding van bovenstaande bezwaren merkt het centraal stembureau het volgende op:

6. Leden centraal stembureau

Alle leden van het centraal stembureau die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Ga vervolgens naar rubriek 7 voor de ondertekening.

Datum:

dag

maand

jaar

Naam voorzitter

1.

Naam leden

2.

3.

4.

5.

6.

7.

(Lege pagina.)

---

7. Ondertekening leden centraal stembureau

Alle leden van het centraal stembureau die in rubriek 6 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 6.

Datum:

dag	maand	jaar

Handtekening voorzitter

1.

--	--

Handtekening leden

2.

--	--

3.

--	--

4.

--	--

5.

--	--

6.

--	--

7.

--	--

Model I: Proces-verbaal van een stembureau bij het experiment met een centrale stemopneming

Proces-verbaal van een stembureau de verkiezing van de leden van [aanduiding verkiezing] op [datum]

Gemeente [naam gemeente]

Kieskring [aanduiding kieskring]

Centrale stemopneming

Dit proces-verbaal wordt alleen gebruikt door stembureaus in gemeenten waar de stemopneming op één of meer centrale locaties plaatsvindt.

De voorlopige telling

Na afloop van de stemming en na de vaststelling van de aantallen stempassen, volmachtbewijzen en kiezerspassen, telt het stembureau de stembiljetten alleen op lijstniveau. Deze voorlopige uitkomst wordt opgeschreven in dit proces-verbaal. De definitieve telling op kandidaatsniveau wordt verricht door het gemeentelijk stembureau.

Waarom een proces-verbaal?

Elk stembureau maakt bij een verkiezing een proces-verbaal op. Met dit proces-verbaal legt het stembureau verantwoording af over het verloop van de stemming en de voorlopige telling van de stemmen.

Na de stemming mogen kiezers het proces-verbaal inzien. Zo kunnen zij nagaan of de stemming en de telling van de stemmen correct verlopen zijn.

Wie vullen het proces-verbaal in en ondertekenen het?

Alle stembureauleden zijn verantwoordelijk voor het correct en volledig invullen van het proces-verbaal. Na afloop van de telling van de stemmen ondertekenen alle stembureauleden die op dat moment aanwezig zijn het proces-verbaal. Dat zijn in elk geval de voorzitter van het stembureau en minimaal twee andere stembureauleden.

1. Locatie en openingstijden stembureau

Als het stembureau een nummer heeft, vermeld dan het nummer

Vermeld de locatie en de openingstijden van het stembureau. Als het gaat om een mobiel stembureau, noteer dan elke locatie waar het stembureau voor kiezers open was en houd per locatie de openingstijden bij.

Adres of omschrijving locatie	Openingstijden voor kiezers		
	van	tot	
			uur
Adressen of omschrijving locaties mobiel stembureau			
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur

2. Aanwezigheid stembureauleden

Houd per stembureau lid de tijden bij waarop het lid op het stembureau aanwezig was.

Voorletters en achternaam stembureau lid	Aanwezig op het stembureau		
	van	tot	
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur
			uur

---

3. Bezwaren van kiezers tijdens de stemming en telling

Bezwaren zijn klachten of aanmerkingen van kiezers. Voorbeelden van bezwaren van kiezers tijdens de stemming: het stembureau is moeilijk bereikbaar, er staat meer dan één persoon in een stemhokje. Voorbeelden van bezwaren tijdens de telling: een stem wordt onterecht geldig, ongeldig of blanco verklaard, het resultaat van de voorlopige telling wordt niet bekend gemaakt, het resultaat van de voorlopige telling is onjuist.

Leg alle bezwaren van kiezers vast in dit proces-verbaal. Ook als het stembureau het er niet mee eens is. Heeft het stembureau een reactie op het bezwaar? Noteer die dan ook. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Bezwaren van kiezers tijdens de stemming

Bezwaren van kiezers tijdens de telling

---

4. Onregelmatigheden of bijzonderheden tijdens de stemming en telling

Voorbeelden: een of meer stembureauleden waren te laat of zijn niet gekomen, de stembus was vol en er was geen tweede stembus, het brandalarm ging af en het stemlokaal moest worden ontruimd, activiteiten in of rondom het stemlokaal beïnvloedden de kiezer.

Omschrijf de onregelmatigheden of bijzonderheden tijdens de stemming of voorlopige telling op het stembureau en vermeld hoe vaak hier sprake van was. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

---

5. Aantal toegelaten kiezers

Aantal geldige stempassen

Aantal geldige volmachtbewijzen (*schriftelijk of via ingevulde stem- of kiezerspas*)

Aantal geldige kiezerspassen (*pas om te stemmen in andere gemeente*)

Het aantal tot de stemming toegelaten kiezers. *Tel op! $A + B + C = D$*

A	
B	
C	
D	

6. Aantal getelde stembiljetten

Aantal stembiljetten met een geldige stem op een kandidaat *

Aantal blanco stembiljetten

Aantal ongeldige stembiljetten

Het totaal aantal getelde stembiljetten *Tel op! $E + F + G = H$*

E	
F	
G	
H	

* *Tel voor dit onderdeel de aantallen stemmen die op elke lijst zijn uitgebracht bij elkaar op (zie hiervoor de bijlage bij dit proces-verbaal).*

7. Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten

Is het aantal toegelaten kiezers (*D*) en aantal getelde stembiljetten (*H*) gelijk?

Ja, ga verder met rubriek 8

Nee, er zijn méér stembiljetten geteld. Hoeveel stembiljetten zijn er meer geteld?

Nee, er zijn minder stembiljetten geteld. Hoeveel stembiljetten zijn er minder geteld?

Verklaar het verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten. Vermeld hoe vaak hier sprake van was. Er kan meer dan één verklaring zijn.

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan.

Hoe vaak heeft een kiezer het stembiljet niet ingeleverd?

Hoe vaak is er een stembiljet te weinig uitgereikt?

Hoe vaak is er een stembiljet te veel uitgereikt?

Hoe vaak is er geen verklaring voor het verschil?

Vermeld mogelijke andere verklaringen en geef aan hoe vaak er sprake van was.

---

8. Stembureauleden

Alle stembureauleden die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Dat zijn in elk geval de voorzitter van het stembureau en minimaal twee andere stembureauleden. Ga vervolgens naar rubriek 9 voor de ondertekening.

Datum:

dag	maand	jaar

Naam voorzitter

1.

--	--

Naam stembureauleden

2.

--	--

3.

--	--

4.

--	--

5.

--	--

6.

--	--

7.

--	--

8.

--	--

9.

--	--

10.

--	--

11.

--	--

12.

--	--

13.

--	--

14.

--	--

(Lege pagina.)

9. Ondertekening stembureauleden

Alle stembureauleden die in rubriek 8 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 8.

Datum:

dag

maand

jaar

--	--	--

Handtekening voorzitter

1.	
----	--

Handtekening stembureauleden

2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	

(Lege pagina.)

Bijlage: aantal stemmen per lijst

Lijstnummer	Aantal stemmen	Lijstnaam
1		
2		
3		
4		
(etc.)		

Model II: Proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau bij het experiment met een centrale stemopneming

Proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau

Waarom een proces-verbaal?

Met het proces-verbaal legt het gemeentelijk stembureau verantwoording af over:

- het verloop van de stemming en de stemopneming in de gemeente;
- het tellen van de stemmen door het gemeentelijk stembureau.

Op basis van de processen-verbaal wordt de uitslag van de verkiezing vastgesteld. Vul het proces-verbaal daarom altijd juist en volledig in.

Na de stemming mogen kiezers het proces-verbaal inzien. Zo kunnen zij nagaan of de stemming en de telling van de stemmen correct verlopen zijn.

Wie vullen het proces-verbaal in en ondertekenen het?

Alle leden van het gemeentelijk stembureau zijn verantwoordelijk voor het correct en volledig invullen van het proces-verbaal. Na afloop van de telling van de stemmen ondertekenen alle leden die op dat moment aanwezig zijn het proces-verbaal. Dat zijn in elk geval de voorzitter van het gemeentelijk stembureau en minimaal vier andere leden.

---

1. Verkiezing

Dit proces-verbaal heeft betrekking op:

- de verkiezing van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
- de verkiezing van de provinciale staten van _____
- de verkiezing van het algemeen bestuur van het waterschap _____
- de verkiezing van de gemeenteraad van _____
- de verkiezing van het Europees Parlement

Datum stemming |__| - |__| - |____| (dd-mm-jjjj)

---

2. Zitting

Het betreft de openbare zitting van het gemeentelijk stembureau in de gemeente _____

Kieskring _____

Datum zitting _____

Tijdstip aanvang zitting |__| : |__| uur

Tijdstip einde zitting |__| : |__| uur

Het aantal kiesgerechtigden in de gemeente bedraagt _____

---

3. Aanwezigheid leden gemeentelijk stembureau

Houd per lid van het gemeentelijk stembureau de tijden bij waarop het lid aanwezig was. Indien er meerdere tellocaties waren, vermeld dan per lid de locatie.

Voorletters	Achternaam leden gemeentelijk stembureau	Aanwezig op het gemeentelijk stembureau		
		van	tot	
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur
	Achternaam:			uur
	Locatie:			uur

4. Stembureaus

Overzicht van de nummers en locaties van alle stembureaus binnen de gemeente:

Nummer _____ Locatie stembureau _____
Nummer _____ Locatie stembureau _____
Nummer _____ Locatie stembureau _____
Nummer _____ Locatie stembureau _____

Etc.

---

5. Aantal toegelaten kiezers in de gemeente zoals vastgesteld door het gemeentelijk stembureau

Som van de aantallen opgenomen in bijlage 2, rubriek 1, of indien van toepassing, rubriek 3

Aantal geldige stempassen _____
Aantal geldige volmachtbewijzen (schriftelijk of via ingevulde stem- of kiezerspas) _____
Aantal geldige kiezerspassen (pas om te stemmen in andere gemeente) _____
_____ +
Het aantal tot de stemming toegelaten kiezers _____

---

6. Aantal getelde stembiljetten in de gemeente zoals vastgesteld door het gemeentelijk stembureau

Som van de aantallen opgenomen in bijlage 2, rubriek 2

Aantal stembiljetten met een geldige stem op een kandidaat _____
Aantal blanco stembiljetten _____
Aantal ongeldige stembiljetten _____
_____ +
Het totaal aantal getelde stembiljetten _____

---

7. Verschil tussen het aantal getelde stembiljetten en het aantal toegelaten kiezers zoals vastgesteld door het gemeentelijk stembureau

Is bij alle afzonderlijke stembureaus het aantal getelde stembiljetten en het aantal toegelaten kiezers gelijk?

Ja, ga verder met rubriek 8 (voor zover van toepassing).

Nee, voor de stembureaus met de nummers _____ zijn in totaal _____ meer stembiljetten geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.

Nee, voor de stembureaus met de nummers _____ zijn in totaal _____ **minder** stembiljetten geteld, dan dat er kiezers zijn toegelaten tot de stemming.

Verklaar het verschil tussen het aantal getelde stembiljetten en het aantal toegelaten kiezers. Vermeld hoe vaak hier sprake van was. Er kan meer dan één verklaring zijn.

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan. Zie hiervoor ook de gegevens per stembureau die zijn opgenomen in bijlage 2, rubriek 3.

Hoe vaak heeft een kiezer het stembiljet niet ingeleverd?	
Hoe vaak is er een stembiljet te weinig uitgereikt?	
Hoe vaak is er een stembiljet te veel uitgereikt?	
Hoe vaak is er geen verklaring voor het verschil?	

Vermeld mogelijke andere verklaringen en geef aan hoe vaak er sprake van was.

_____
_____
_____
_____

8. Bij gecombineerde stemmingen

Zijn de verzegelde pakken van een andere verkiezing geopend omdat er een gegrond vermoeden bestond dat stembiljetten, stempassen, volmachtbewijzen of kiezerspassen van de eigen verkiezing zich in deze pakken bevonden?

Nee.

Ja, er zijn verzegelde pakken van de verkiezing van _____ geopend.

Hierin zijn aangetroffen en bij de stemopneming van de eigen verkiezing betrokken:

Noteer hier het nummer van het betreffende stembureau en het aantal stembiljetten, dan wel stempassen, volmachtbewijzen of kiezerspassen dat is aangetroffen.

_____
_____
_____
_____

9. Aantal stemmen per lijst en per kandidaat in de gemeente

Lijstnaam _____		
Lijstnummer _____		
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)		Totaal (stemcijfer)

10. Bezwaren van kiezers tijdens de stemopneming door het gemeentelijk stembureau

Bezwaren zijn klachten of aanmerkingen van kiezers. Voorbeelden van bezwaren van kiezers tijdens de stemopneming door het gemeentelijk stembureau: een stem op een stembiljet wordt onterecht geldig, ongeldig of blanco verklaard, het resultaat van de telling wordt niet bekend gemaakt, het resultaat van de telling is onjuist.

Leg alle bezwaren van kiezers vast in dit proces-verbaal. Ook als het gemeentelijk stembureau het er niet mee eens is. Heeft het gemeentelijk stembureau een reactie op het bezwaar? Noteer die dan ook. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Bezwaren van kiezers

---

11. Onregelmatigheden of bijzonderheden tijdens de zitting van het gemeentelijk stembureau

Omschrijf de onregelmatigheden of bijzonderheden en vermeld hoe vaak hier sprake van was. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

Onregelmatigheden of bijzonderheden

---

12. Leden van het gemeentelijk stembureau

Alle leden van het gemeentelijk stembureau die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemmen, noteren hieronder hun naam. Dat zijn in elk geval de voorzitter van het stembureau en minimaal vier andere leden. Ga vervolgens naar rubriek 13 voor de ondertekening.

Datum:

dag	maand	jaar

Naam voorzitter

1.

1.	
----	--

Naam leden

2.

2.	
----	--

3.

3.	
----	--

4.

4.	
----	--

5.

5.	
----	--

6.

6.	
----	--

7.

7.	
----	--

8.

8.	
----	--

9.

9.	
----	--

10.

10.	
-----	--

11.

11.	
-----	--

12.

12.	
-----	--

13.

13.	
-----	--

14.

14.	
-----	--

(Lege pagina.)

13. Ondertekening leden van het gemeentelijk stembureau

Alle leden van het gemeentelijk stembureau die in rubriek 12 hun naam hebben genoteerd, ondertekenen het proces-verbaal. Houd hierbij de volgorde aan van rubriek 12.

Datum:

dag

maand

jaar

--

--

--	--	--	--

Handtekening voorzitter

1.

--

Handtekening leden

2.

--

3.

--

4.

--

5.

--

6.

--

7.

--

8.

--

9.

--

10.

--

11.

--

12.

--

13.

--

14.

--

(Lege pagina.)

Model II: Proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau

Bijlage 1: verslag bezwaren stembureaus

Dit verslag vermeldt alle bezwaren die staan vermeld in de processen-verbaal van de stembureaus. Noteer geen persoonsgegevens van kiezers.

De processen-verbaal van de stembureaus vermelden de volgende bezwaren:

1. _____
2. _____
3. _____

Etc.

Model II: Proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau

Bijlage 2: uitkomsten per stembureau

Vul voor ieder stembureau afzonderlijk deze bijlage in.

Nummer stembureau _____

Locatie stembureau _____

1. Aantal toegelaten kiezers

Vul hieronder de aantallen in zoals vastgesteld door het stembureau (zie rubriek 5 van het proces-verbaal van het stembureau).

Aantal geldige stempassen

Aantal geldige volmachtbewijzen (schriftelijk of via ingevulde stem- of kiezerspas)

Aantal geldige kiezerspassen (pas om te stemmen in andere gemeente)

Het aantal tot de stemming toegelaten kiezers. Tel op! $A + B + C = D$

A	
B	
C	
D	

2. Aantal getelde stembiljetten

Vul hieronder de aantallen in zoals vastgesteld door het gemeentelijk stembureau.

Aantal stembiljetten met een geldige stem op een kandidaat *

Aantal blanco stembiljetten

Aantal ongeldige stembiljetten

Het totaal aantal getelde stembiljetten Tel op! $E + F + G = H$

E	
F	
G	
H	

* Tel voor dit onderdeel de aantallen stemmen die op elke lijst zijn uitgebracht bij elkaar op.

3. Verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten

Is het aantal toegelaten kiezers (D) en aantal getelde stembiljetten (H) gelijk?

Ja, ga verder met rubriek 4.

Nee, ga hieronder verder.

Naar aanleiding van het geconstateerde verschil heeft het gemeentelijk stembureau de stempassen, kiezerspassen en volmachtbewijzen opnieuw geteld en het aantal toegelaten kiezers voor dit stembureau als volgt vastgesteld:

Aantal geldige stempassen
Aantal geldige volmachtbewijzen (*schriftelijk of via ingevulde stem- of kiezerspas*)
Aantal geldige kiezerspassen (*pas om te stemmen in andere gemeente*)
Het aantal tot de stemming toegelaten kiezers door het gemeentelijk stembureau.
Tel op! A.2 + B.2 + C.2 = D.2

A.2	
B.2	
C.2	
D.2	

De stempassen, volmachtbewijzen en kiezerspassen zijn door het gemeentelijk stembureau _____ keer geteld.

De stembiljetten zijn door het gemeentelijk stembureau _____ keer geteld.

Is het aantal toegelaten kiezers (**D.2**) en aantal getelde stembiljetten (**H**) gelijk?

- Ja, *ga verder met rubriek 4*
- Nee, er zijn méér stembiljetten geteld. Hoeveel stembiljetten zijn er meer geteld?
- Nee, er zijn minder stembiljetten geteld. Hoeveel stembiljetten zijn er minder geteld?

Verklaar het verschil tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten. Vermeld hoe vaak hier sprake van was. Er kan meer dan één verklaring zijn.

Mogelijke verklaringen voor het verschil

Vermeld hoe vaak de volgende situaties zich hebben voorgedaan.

Hoe vaak heeft een kiezer het stembiljet niet ingeleverd?

Hoe vaak is er een stembiljet te weinig uitgereikt?

Hoe vaak is er een stembiljet te veel uitgereikt?

Hoe vaak is er geen verklaring voor het verschil?

Vermeld mogelijke andere verklaringen en geef aan hoe vaak er sprake van was.

---

4. Bij gecombineerde stemmingen

Zijn er stembiljetten, stempassen, volmachtbewijzen of kiezerspassen van een andere verkiezing aangetroffen?

Nee.

Ja, er zijn stembiljetten/stempassen/volmachtbewijzen/kiezerspassen van de verkiezing van

_____ aangetroffen. Deze stembescheiden zijn in aparte pakken verpakt en verzegeld en overgebracht naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente.

Noteer hier en op het pak het nummer van het betreffende stembureau het aantal stembiljetten, dan wel stempassen, volmachtbewijzen of kiezerspassen dat is aangetroffen.

---

5. Aantal stemmen per lijst en kandidaat

Lijstnaam _____		
Lijstnummer _____		
Nummer op de lijst	Naam kandidaat	Aantal stemmen
1		
2		
3		
4		
(etc.)	Totaal (stemcijfer)	

TOELICHTING

1. Inleiding

Met deze regeling zijn modellen aangepast van de Kiesregeling en de Tijdelijke experimentenregeling centrale stemopneming. De wijzigingen houden verband met recente wijzigingen van de Kieswet, het Tijdelijk experimentenbesluit centrale stemopneming en het Kiesbesluit. Het gaat om wijzigingen die strekken tot de elektronische openbaarmaking van de processen-verbaal van de stembureaus en de opgaven van de burgemeesters¹ en wijzigingen die zien op maatregelen ter vereenvoudiging van het stemmen vanuit het buitenland.²

2. Inhoud van de regeling

2.1 Wijziging van de Kiesregeling

Vereenvoudiging van stemmen vanuit het buitenland

Met deze regeling zijn de modellen voor de retourenveloppe voor het stemmen per brief (model M 6-1) en het briefstembewijs (model M 6-2) opnieuw vastgesteld.

Het model voor de retourenveloppe is vervangen door een eenvoudiger vormgegeven model dat de vereisten voor de retourenveloppe weergeeft. De inhoudelijke wijzigingen in het model vloeien voort uit de gewijzigde artikelen M 4 en M 6 van het Kiesbesluit.³ In het vastgestelde model wordt rekening gehouden met het gegeven dat de retourenveloppe met daarin de stembescheiden niet alleen aan de gemeente Den Haag kan worden geretourneerd, maar ook aan andere instanties. Het voorschrift dat de verzending per luchtpost gaat is daarnaast vervallen. Conform het advies van de Kiesraad is tot slot ook het vereiste om een (voorgedrukt) nummer op te nemen op de oranje retourenveloppe vervallen.

Ook het briefstembewijs (model M 6-2) is vervangen door een eenvoudiger vormgegeven model. Het nieuwe model, dat zowel geldt voor Tweede Kamer- als voor Europees Parlementsverkiezingen, is niet op een specifieke verkiezing toegesneden. Het bevat dan ook geen specifieke datum. Hiermee wordt aangesloten bij de lijn die is ingezet bij de vorige wijziging van de Kiesregeling.⁴

Elektronische openbaarmaking van de processen-verbaal en de opgave van de burgemeester

Met deze regeling zijn de modellen voor de processen-verbaal en de opgave van de burgemeester zodanig aangepast dat zij geschikt zijn voor elektronische openbaarmaking.

Uit de recent gewijzigde artikelen N 12, tweede lid, O 4, eerste lid, P 23 en U 16, tweede lid, van de Kieswet, volgt dat de elektronische openbaarmaking van de processen-verbaal geschiedt met weglating van de ondertekening. Voor de achtergronden van deze wijzigingen wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij de betreffende wetswijziging.⁵ Hierin is onder meer toegelicht dat stembureauleden erop attent dienen te worden gemaakt dat het noteren van persoonsgegevens van bezwaarmakende kiezers achterwege moet blijven.

Concreet zijn de modellen op de volgende punten gewijzigd. Ten eerste is in verschillende modellen opgenomen dat hierin geen persoonsgegevens van kiezers dienen te worden genoteerd.⁶ Ten tweede is in de relevante modellen⁷ de rubriek waarin de ondertekening is opgenomen gesplitst in een

¹ Wet van 5 december 2018 tot wijziging van de Kieswet houdende maatregelen tot elektronische openbaarmaking van de processen-verbaal van de stembureaus en van de opgaven van de burgemeesters van de aantallen in de gemeenten uitgebrachte stemmen (Stb. 2018, 470).

² Wet van 5 december 2018 tot wijziging van de Kieswet en de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming ter vereenvoudiging van stemmen vanuit het buitenland en verlenging van de mogelijkheid tot experimenteren (Stb. 2018, 483) alsmede het Besluit tot wijziging van het Kiesbesluit en het Tijdelijke experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming in verband met vereenvoudiging van stemmen vanuit het buitenland.

³ Besluit tot wijziging van het Kiesbesluit en het Tijdelijke experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming in verband met vereenvoudiging van stemmen vanuit het buitenland.

⁴ Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 7 december 2018, nr. 20180000048968, houdende wijziging van de Kies- en referendumregeling en enige andere regelingen in verband met de intrekking van de Wet raadgevend referendum (Stcrt. 2018, 70372).

⁵ Kamerstukken II 2017/18, 35 011, nr. 3, p. 6-7.

⁶ Dit betreffen de modellen N 10-1, N 10-2a, N 10-2b, P 22-1 (bijlage), P 22-2 (bijlage), O 3 (bijlage), U 16 en V 9.

⁷ Dit betreffen de modellen N 10-1, N 10-2a, N 10-2b, O 3, P 22-1, P 22-2, T 11, U 16 en V 9.

onderdeel waarin de namen van de leden van het betreffende stembureau worden genoteerd en een onderdeel voor hun handtekeningen. Vóór het onderdeel met de handtekeningen wordt een lege pagina opgenomen. Op deze wijze is het, in geval van een dubbelzijdig geprint proces-verbaal, makkelijker om de pagina waarop de ondertekening staat terzijde te leggen bij het inscannen ten behoeve van de elektronische openbaarmaking. Bij de modellen met een bijlage wordt om dezelfde reden tevens een lege pagina opgenomen na het onderdeel met de handtekeningen. Ten derde worden in de bijlagen van de relevante modellen⁸ niet langer parafen van de voorzitter gevraagd. In een aantal modellen is tot slot een enkele redactionele verbetering aangebracht.

2.2 Wijziging van de Tijdelijke experimentenregeling centrale stemopneming

In de processen-verbaal van het stembureau (model I) en het gemeentelijk stembureau (model II) is conform de in paragraaf 2.1. beschreven wijzigingen in de processen-verbaal in de Kiesregeling nadrukkelijk vermeld dat er geen persoonsgegevens van kiezers dienen te worden genoteerd. Ook worden in de bijlage bij model I niet langer parafen van de voorzitter gevraagd. In zowel model I als model II is, eveneens conform de wijzigingen in de processen-verbaal in de Kiesregeling, het onderdeel van de ondertekening gesplitst in een onderdeel voor de namen van de leden van het betreffende stembureau en een onderdeel voor hun handtekening. Dit laatste onderdeel wordt in beide modellen voorafgegaan en gevolgd door een lege pagina.

Model II is tot slot op een aantal onderdelen gewijzigd om het gebruiksgemak zoveel als mogelijk te verhogen. Het gaat hierbij om beperkte wijzigingen in de formuleringen, de opmaak en de volgorde van de invulvelden in bepaalde rubrieken.

3. Consultatie

De Kiesraad heeft bij brief van 10 december 2018 advies uitgebracht over een concept van deze regeling.

De Kiesraad vraagt in zijn advies aandacht voor een eenduidige en tijdige vaststelling van de modellen die bij verkiezingen worden gebruikt. Met het oog op een correcte en zorgvuldige verwerking in de Ondersteunende Software Verkiezingen (OSV), adviseert de Kiesraad om bij de vaststelling van de modellen meer rekening te houden met de tijd die hiervoor nodig is. Ik heb begrip voor dit standpunt van de Kiesraad en neem dit advies dan ook ter harte, onvoorzien verloop van het wetsproces daargelaten.

De verplichting om de pagina's die deel uitmaken van een bijlage bij een proces-verbaal te paraferen is met deze regeling vervallen. Het advies van de Kiesraad om deze verplichting te behouden heb ik niet overgenomen. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel elektronische openbaarmaking is toegelicht dat de elektronische openbaarmaking van handtekeningen van stembureauleden op de processen-verbaal de kans op oneigenlijk gebruik van dit persoonsgegeven vergroot, mede gelet op het grote bereik van de publicatie op internet.⁹ Om die reden is ervoor gekozen om bij de elektronische openbaarmaking de ondertekening weg te laten. In paragraaf 2 van de onderhavige toelichting is beschreven tot welke praktische aanpassingen van de betreffende modellen dit heeft geleid. Een paraaf betreft, evenals een handtekening, een persoonsgegeven voor zover de paraaf te herleiden is tot een persoon.¹⁰ Dit is in het kader van de betreffende modellen het geval, nu de parafering geschiedt door de voorzitter, wiens identiteit bekend is. Een paraaf is daarnaast, evenals een handtekening, vatbaar voor oneigenlijk gebruik.¹¹ Het elektronisch openbaar maken van de parafen is om die reden onwenselijk. In tegenstelling tot de ondertekening, is het bovendien alleen met een aanzienlijke verhoging van de uitvoeringslasten mogelijk om de verplichting tot parafering van de bijlagen te behouden en tegelijkertijd te voorkomen dat deze vervolgens elektronisch openbaar gemaakt worden. In dat geval zou bijvoorbeeld gewerkt moeten worden met het weglakken van de parafen op elke pagina van de bijlage.

De Kiesraad is van mening dat het opheffen van de verplichting om de bijlagen te paraferen onbedoeld het plegen van verkiezingsfraude kan faciliteren. Hierbij schetst de Kiesraad een situatie waarin

⁸ Dit betreffen de modellen N 10-1, N 10-2b, O 3, P 22-1 en P 22 -2.

⁹ Kamerstukken II 2017/18, 35 011, nr. 3, p. 6-7.

¹⁰ Zie ook artikel 4, onderdeel 1, van de Algemene verordening gegevensbescherming.

¹¹ Zo maakt de Hoge Raad geen onderscheid tussen een paraaf en een handtekening bij de ondertekening van een onderhandse akte, indien de paraaf de desbetreffende persoon in voldoende mate individualiseert (Hoge Raad 5 oktober 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV6698, r.o 3.4). Voor een nadere toelichting op dit punt verwijs ik tevens naar de memorie van toelichting en het nader rapport bij de wet van 5 december 2018 tot wijziging van de Kieswet houdende maatregelen tot elektronische openbaarmaking van de processen-verbaal van de stembureaus en van de opgaven van de burgemeesters (Stb. 2018, 470).

iemand de bijlage bij het proces-verbaal waarin het (brief)stembureau het aantal stemmen dat per lijst en kandidaat is uitgebracht heeft vastgesteld, zou vervangen door een (gewijzigde) bijlage. Zonder de parafen is het niet aantoonbaar, aldus de Kiesraad, dat de nieuwe bijlage de cijfers bevat die door het (brief)stembureau tijdens de openbare zitting zijn meegegeeld. Gelet op de strikte waarborgen waarmee de stemopneming reeds is omgeven, waaronder de voorgeschreven openbaarheid van de zitting, acht ik dit risico gering.

De Kiesraad geeft in zijn advies aan geen voorstander te zijn van een absoluut verbod op het noteren van de persoonsgegevens van de betreffende kiezers in de processen-verbaal. Volgens de Kiesraad wordt daarmee een te grote afbreuk gedaan aan de transparantie en controleerbaarheid van het verkiezingsproces, inclusief de wijze waarop daarbinnen met klachten wordt ingegaan, zonder dat duidelijk is welk belang hiermee is gediend. Voor zover vastgehouden zou worden aan het invoeren van een absoluut verbod, adviseert de Kiesraad om in de toelichting in te gaan op de praktische consequenties hiervan voor de uitvoeringspraktijk en deze na afloop van de verkiezingen te evalueren.

Zoals toegelicht in de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel waarin de elektronische openbaarmaking is geregeld, ligt het belang in de bescherming van persoonsgegevens van de kiezer.¹² In de nota naar aanleiding van het verslag is ingegaan op de achtergronden hiervan en de consequenties voor de uitvoeringspraktijk. Voor een nadere toelichting verwijs ik dan ook naar het betreffende Kamerstuk. Ten overvloede wijs ik ook op de transparantie van het proces die voortvloeit uit de voorschriften omtrent de openbaarheid van de zittingen van de (brief)stembureaus. Het advies van de Kiesraad om de nieuwe praktijk ten aanzien van het weglaten van de persoonsgegevens van kiezers te betrekken in de evaluatie van de aankomende verkiezingen neem ik over.

De Kiesraad wijst er in zijn advies terecht op dat het in artikel N 12, tweede lid, van de Kieswet opgenomen voorschrift dat de elektronische openbaarmaking geschiedt met weglating van de ondertekening, niet is opgenomen in het Tijdelijk experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming. De regering heeft hier inmiddels alsnog in voorzien.¹³

Het advies om de mededeling te schrappen die ertoe strekt dat kiezers na de stemming het proces-verbaal mogen inzien in de processen-verbaal die gebruikt worden bij het experiment centraal tellen (model I en II), is niet overgenomen. Anders dan de Kiesraad schrijft, is deze mededeling ook opgenomen in het proces-verbaal dat gebruikt wordt in gemeenten waar niet geëxperimenteerd wordt met centraal tellen (model N 10-1). Het betoog van de Kiesraad omtrent dit punt kan dan ook niet worden gevolgd.

4. Administratieve lasten

Uit deze regeling vloeien geen administratieve lasten voort.

Voor zover de openbaarmaking van de processen-verbaal een verhoging van de bestuurlijke lasten met zich brengt, vloeit dit volledig voort uit de betreffende wijzigingen van de Kieswet.

5. Inwerkingtreding

De modellen die de elektronische openbaarmaking van de processen-verbaal mogelijk maken zullen voor het eerst gebruikt worden ten behoeve van de provinciale staten-, eilandsraad-, kiescollege- en waterschapsverkiezingen op 20 maart 2019 en de Eerste Kamerverkiezing op 27 mei 2019. De modellen die zijn gewijzigd ter vereenvoudiging van het stemmen vanuit het buitenland zullen voor het eerst worden gebruikt ten behoeve van de Europees Parlementsverkiezingen op 23 mei 2019. Omdat de modellen tijdig daaraan voorafgaand beschikbaar moeten zijn voor de uitvoeringspraktijk, wordt in een zo spoedig mogelijke inwerkingtreding voorzien die afwijkt van de vaste verandermomenten.

*De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren*

¹² Kamerstukken II 2018/19, 35 011, nr. 6, p. 4.

¹³ Besluit tot wijziging van het Kiesbesluit en het Tijdelijke experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming in verband met vereenvoudiging van stemmen vanuit het buitenland.